نفت و انرژی

بازتاب برگزاری کمیسیون مشترک ایران و روسیه در رسانه‌های خارجی

برگزاری نوزدهمین کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی ایران و روسیه در برخی رسانه‌های خارجی با تمرکز بر پیشرفت مذاکرات نفت و گاز، گسترش همکاری‌های هسته‌ای، رشد مبادلات تجاری و حرکت روابط دو کشور از مرحله تفاهم به اجرا بازتاب یافت.

به گزارش زمان به نقل از وزارت نفت، نوزدهمین کمیسیون مشترک همکاری‌های اقتصادی ایران و روسیه که به میزبانی تهران برگزار شد، در شماری از رسانه‌های بین‌المللی بازتاب داشت. برخی خبرگزاری‌ها و پایگاه‌های خبری خارجی با تمرکز بر محورهای انرژی، حمل‌ونقل، همکاری‌های مالی و پروژه‌های راهبردی، این رویداد را در چارچوب روند تقویت مناسبات تهران و مسکو ارزیابی کردند.

اینترفکس: تداوم علاقه به همکاری گازی

خبرگزاری Interfax به نقل از محسن پاکنژاد، وزیر نفت ایران نوشت: «برای افزایش تولید گاز، همه اقدام‌های لازم انجام می‌شود، اما به دلیل نااترازی داخلی، همچنان به دنبال فرصت‌هایی برای واردات گاز از روسیه هستیم.» وزیر انرژی روسیه نیز از «علاقه متقابل دو کشور به واردات گاز» خبر داد و اعلام کرد: مذاکرات در این حوزه به مراحل پایانی نزدیک شده است.

اینترفکس همچنین به نقل از سعید توکلی، مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران، گزارش داد: دو موضوع قیمت و نحوه پرداخت برای نهایی‌شدن قرارداد (واردات گاز ایران از روسیه) باقی مانده است.

ایلخا: گسترش همکاری‌های هسته‌ای

پایگاه خبری ایلخا ILKHA به توسعه همکاری‌های ایران و روسیه در حوزه انرژی هسته‌ای پرداخت و به نقل از وزیر انرژی روسیه اعلام کرد: «ساخت واحدهای دوم و سوم نیروگاه بوشهر در حال انجام است و امکان احداث واحدهای جدید در دست بررسی قرار دارد.»

المیادین و آپا نزدیکی به نهایی‌سازی قراردادها

المیادین نوشت: مذاکرات توسعه یک میدان نفتی مشترک و قرارداد واردات گاز روسیه «به مراحل نهایی» رسیده است و به نقل از محسن پاکنژاد، وزیر نفت تأکید کرد: نشست نوزدهم نقطه گذار «از تفاهم به اجرا» بوده است.

APA نیز به نقل از منابع خبری اعلام کرد: تنها چند بند محدود برای امضای قراردادهای نهایی (واردات گاز ایران از روسیه) باقی مانده است.

تاس و اسپوتنیک: پیشرفت در توافق‌های نفت و گاز

رسانه‌هایی مانند Sputnik و TASS اعلام کردند: مذاکرات برای توسعه میادین نفتی مشترک و قرارداد واردات گاز روسیه به مراحل پایانی رسیده است.

تاس: رشد تجارت و پروژه‌های انرژی‌های تجدیدپذیر

TASS به نقل از وزیر انرژی روسیه گزارش داد: حجم تجارت دو کشور (ایران و روسیه) در ۱۱ ماهه ۲۰۲۵ با رشد ۱۳.۱ درصدی به ۴۸ میلیارد دلار رسیده است. همچنین دو طرف آغاز پروژه‌های مشترک انرژی‌های تجدیدپذیر، شامل احداث نیروگاه‌های خورشیدی با ظرفیت حداقل ۱۰۰ مگاوات و پروژه‌های بادی را بررسی کردند.

از ابتدای سال عرضه اعتباری محصولات پتروشیمی به ۱۲۸ همت رسید

عرضه اعتباری محصولات پتروشیمی در بورس‌های کالایی، از ابتدای ۱۴۰۴ تا پایان آذر به ۱۲۷ هزار میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومان رسید.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، مجتبی یوسفی در نشست خبری در تشریح مصوبات مجلس در لایحه بودجه ۱۴۰۵، گفت: لایحه بودجه توسط دولت تهیه و تدوین می‌شود و مجلس آن را با اختیارات محدود بررسی می‌کند. وی تصریح کرد: بر اساس اصول ۷۴ و ۷۵ قانون اساسی، نباید تغییرات در لایحه ماهوی باشد و سیاق کلی لایحه به هم بخورد و در صورت ایجاد تغییر، باید جزئی باشد. از همه مهم‌تر، اگر مصوبه‌ای بار مالی داشته و منبع آن پیش‌بینی نشده باشد، در فرآیند تصویب نهایی در شورای نگهبان یا در مجمع تشخیص مصلحت نظام تأیید نخواهد شد. سخنگوی کمیسیون تلفیق خاطرنشان کرد: این توضیحات را از این جهت بیان کردم که بسیاری از اقشار اعم از حقوق‌بگیران، کارمندان، کارگران، بازنشستگان و همچنین اصناف و بخش خصوصی، مطالبات به‌حقی داشتند. ما با وجود محدودیت منابع و شرایط خاص کشور، توانستیم بخشی از این مطالبات را تأمین کنیم اما امکان تحقق همه درخواست‌ها وجود نداشت. وی افزود: برخی مطلوب می‌کند که مجلس می‌توانست همه این موارد از جمله افزایش حقوق را تصویب کند اما واقعیت این است که امکان تأمین همه مطالبات در این بودجه وجود نداشت. تلاش ما این بود که با توجه به تغییر سیاست ارزی دولت لایحه را بررسی کنیم. یوسفی ادامه داد: حذف ارز ترجیحی و اجرای سیاست‌های جدید ارزی، نظرات موافق و مخالفی جدی دارد البته از طریق ارز ترجیحی رانت‌هایی به وجود آمده بود اما نگرانی‌هایی در حوزه افزایش هزینه تولید و معیشت مردم به‌همراه داشت که لازم بود در بررسی بودجه به آن‌ها توجه شود. سخنگوی کمیسیون تلفیق لایحه بودجه ۱۴۰۵، با بیان اینکه افزایش حقوق برای سال آینده در بازه ۲۱ تا ۴۳ درصد است، گفت: باید افزایش حقوق شاغلان و بازنشستگان اعم از کارمند و کارگر به اندازه تورم یا حداقل نزدیک به آن باشد.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، مجتبی یوسفی در نشست خبری در تشریح مصوبات مجلس در لایحه بودجه ۱۴۰۵، گفت: لایحه بودجه توسط دولت تهیه و تدوین می‌شود و مجلس آن را با اختیارات محدود بررسی می‌کند. وی تصریح کرد: بر اساس اصول ۷۴ و ۷۵ قانون اساسی، نباید تغییرات در لایحه ماهوی باشد و سیاق کلی لایحه به هم بخورد و در صورت ایجاد تغییر، باید جزئی باشد. از همه مهم‌تر، اگر مصوبه‌ای بار مالی داشته و منبع آن پیش‌بینی نشده باشد، در فرآیند تصویب نهایی در شورای نگهبان یا در مجمع تشخیص مصلحت نظام تأیید نخواهد شد. سخنگوی کمیسیون تلفیق خاطرنشان کرد: این توضیحات را از این جهت بیان کردم که بسیاری از اقشار اعم از حقوق‌بگیران، کارمندان، کارگران، بازنشستگان و همچنین اصناف و بخش خصوصی، مطالبات به‌حقی داشتند. ما با وجود محدودیت منابع و شرایط خاص کشور، توانستیم بخشی از این مطالبات را تأمین کنیم اما امکان تحقق همه درخواست‌ها وجود نداشت. وی افزود: برخی مطلوب می‌کند که مجلس می‌توانست همه این موارد از جمله افزایش حقوق را تصویب کند اما واقعیت این است که امکان تأمین همه مطالبات در این بودجه وجود نداشت. تلاش ما این بود که با توجه به تغییر سیاست ارزی دولت لایحه را بررسی کنیم. یوسفی ادامه داد: حذف ارز ترجیحی و اجرای سیاست‌های جدید ارزی، نظرات موافق و مخالفی جدی دارد البته از طریق ارز ترجیحی رانت‌هایی به وجود آمده بود اما نگرانی‌هایی در حوزه افزایش هزینه تولید و معیشت مردم به‌همراه داشت که لازم بود در بررسی بودجه به آن‌ها توجه شود. سخنگوی کمیسیون تلفیق لایحه بودجه ۱۴۰۵، با بیان اینکه افزایش حقوق برای سال آینده در بازه ۲۱ تا ۴۳ درصد است، گفت: باید افزایش حقوق شاغلان و بازنشستگان اعم از کارمند و کارگر به اندازه تورم یا حداقل نزدیک به آن باشد و تأمین بخشی از هزینه‌های بنیه دفاعی کشور تنظیم شد. وی افزود: در زمان ارائه لایحه بودجه، افزایش حقوق کارمندان و بازنشستگان ۲۰ درصد پیشنهاد شده بود. این دلیل در کنار سایر موارد باعث شد که کلیات بودجه با اکثریت آرا در کمیسیون تلفیق رد شد. یکی از مهم‌ترین دلایل، پیش‌بینی‌نشدن افزایش حقوق به میزان تورم یا بیش از آن بود. سخنگوی کمیسیون تلفیق یادآور شد: اگر مجلس می‌خواست طبق آیین نامه عمل کند، باید لایحه‌ای را که در کمیسیون تلفیق رد شده بود در صحن علنی به رأی می‌گذاشت و لایحه را به دولت عودت می‌داد اما وظیفه ما تعامل است. وی ادامه داد: پس از نامه رئیس‌جمهور، ما برخلاف آیین‌نامه داخلی با هدف همراهی با دولت برای حل مشکلات مردم، مجددا نامه رئیس‌جمهور را کمیسیون تلفیق بررسی کردیم و اصلاحات صورت گرفت، گزارش کمیسیون به صحن آمد و در نهایت به رأی نمایندگان گذاشته شد. یوسفی با بیان اینکه افزایش حقوق برای سال آینده در بازه ۲۱ تا ۴۳ درصد است، افزود: برای هیچ‌کسی کمتر از ۲۱ درصد و هیچ‌کسی بیشتر از ۴۳ درصد افزایش نخواهد داشت. این اقدام در راستای حمایت از معیشت کارمندان و بازنشستگان انجام شد. وی با اشاره به بررسی حقوق و دستمزد کارگران در شورای عالی کار، گفت: لازم است براساس ماده ۱۲۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، افزایش حقوق شاغلان و بازنشستگان اعم از کارمند و کارگر به اندازه تورم یا حداقل نزدیک به آن باشد و این موضوع از اولویت‌هاست. سخنگوی کمیسیون تلفیق با یادآوری پیشنهاد لایحه دولت مبنی بر افزایش ۲۰ درصدی حقوق گفت: وقتی تورم رسمی در سال آینده بین ۴۰ تا ۵۰ درصد، است، افزایش ۲۰ درصدی حقوق بدان معناست که عملا قدرت خرید خانوارها بین ۲۰ تا ۲۵ درصد کاهش پیدا می‌کند. این امر می‌توانست به رکود در بازار منجر شود چراکه بخش قابل توجهی از اقتصاد کشور به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم در اختیار دولت و شرکت‌های دولتی است. یوسفی افزود: وقتی خانواده‌ها نتوانند نیازهای اساسی خود را تأمین کنند سایر مایحتاج را هم نمی‌توانند بخرند که شامل مواردی همچون پوشاک و لوازم خانگی می‌شود که کالای لوکس نیست. وی تأکید کرد: حدود چهار پنجم اقتصاد در اختیار بخش خصوصی، بنگاه‌های کوچک و بیش از پنج میلیون واحد صنفی است. کاهش قدرت خرید مردم، این بخش‌ها را نیز دچار رکود خواهد کرد و مشکلات اقتصادی کشور تشدید می‌شود. از این رو، تأکید ما بر افزایش حقوق متناسب با تورم یا نزدیک به آن است و انتظار داریم در تعیین دستمزد کارگران نیز این موضوع مدنظر قرار گیرد. یوسفی در توضیح اینکه چرا ارقامی بالاتر از ۲۱ درصد برای افزایش حقوق در سال آینده مطرح شد، گفت: اعدادی که مطرح شد، مربوط به خالص دریافتی است. در سال‌های گذشته، به‌دلیل پایین‌بودن سقف معافیت مالیاتی، بخشی از افزایش حقوق عملا از طریق مالیات بازپس گرفته می‌شد. برای مثال، اگر ۵ میلیون تومان افزایش حقوق عایل می‌شد، ممکن بود ۲ میلیون تومان آن به‌صورت مالیات کسر شود و خالص دریافتی ۳ میلیون تومان باشد.

اختصاص ۱۴۵۰ همت برای تقویت معیشت مردم

نماینده اهواز در مجلس گفت: سیاست دولت پرداخت ماهیانه یک میلیون تومان (کالابرگ) به ۸۳ میلیون نفر است. علاوه بر آن، ۳۰۰ هزار میلیارد تومان برای یارانه اختصاص یافت و ۱۵۰ هزار میلیارد تومان نیز برای حمایت از افراد تحت پوشش کمیته امداد و سازمان بهزیستی در نظر گرفته شد. همچنین با پیشنهاد نمایندگان، افزایش مستمری مددجویان این نهادها از ۳۰ درصد به ۵۰ درصد رسید. در مجموع، در سال آینده ۱۴۵۰ هزار میلیارد تومان برای تقویت معیشت مردم، تامین کالابرگ یا یارانه نقدی اختصاص پیدا می‌کند لذا اولویت مجلس توجه به هزینه خانوار است. یوسفی با اشاره به مصوبه مجلس برای حمایت از بخش کشاورزی گفت: دولت ۲۹۰ هزار میلیارد تومان برای خرید تضمینی گندم پیش‌بینی کرده بود که معادل آن خرید قیمت هر کیلو گندم داخلی به حدود ۲۵ هزار تومان می‌رسید، با توجه به نگرانی از افزایش هزینه‌های تولید برای کشاورزان و همچنین جلوگیری از افزایش قیمت آرد و نان، این رقم در مجلس به ۵۰۴ هزار تومان افزایش یافت که براساس آن قیمت خرید تضمینی هر کیلو گندم داخلی به بیش از ۴۵ هزار تومان می‌رسد. این همان یارانه نان و آرد است. وی در جمع بندی گفت: در مجموع ۲۰۰۰ میلیارد تومان برای کالابرگ، یارانه نقدی، حمایت از اقشار ضعیف و متوسط، کمیته امداد و بهزیستی و یارانه نان و آرد و حمایت از کشاورزان اختصاص پیدا کرد. سخنگوی کمیسیون تلفیق در پاسخ به پرسشی درباره انقباضی بودن بودجه گفت: لایحه دولت انقباضی است؛ بحث مفصلی بین صاحب‌نظران است که در زمان رکود باید بودجه انقباضی باشد یا اینکه تعهد بیشتری ایجاد کند که در تورم رکود اضافه نشود. اگر در چنین شرایطی رکود نیز تشدید شود، به رکود تورمی می‌رسیم که هم بنگاه‌ها آسیب می‌بینند و هم رشد اقتصادی متوقف می‌شود. وی افزود: تلاش مجلس در روند بررسی بودجه این بود که ضمن توجه به معیشت کارمندان، اقشار ضعیف و محروم، خودمان نیز در کنار تورم، عامل ایجاد رکود نشویم. برخی پیشنهاد می‌دادند پروژه‌های عمرانی تعطیل شود. بودجه انقباضی یعنی دولت و شرکت‌های شبه دولتی به‌عنوان بزرگ‌ترین بنگاه اقتصادی منابع خود را در زمان کار با بخش خصوصی محدود کند، پروژه‌های عمرانی را تعطیل کند و همزمان فشار مالیاتی بر بنگاه‌ها افزایش یابد که عملا به رکود دامن زده می‌شود.

ادامه بررسی مزد ۱۴۰۵ در این هفته؛

کارگران چشم انتظار تعیین دستمزد

جلسات شورای عالی کار برای تعیین حداقل دستمزد ۱۴۰۵ آغاز شده و به گفته مقامات، هنوز رقم مشخصی از سوی دولت پیشنهاد نشده است.

به گزارش سرویس اقتصادی زمان، با آغاز رسمی جلسات شورای عالی کار برای تعیین حداقل دستمزد سال ۱۴۰۵، رایزنی‌ها میان نمایندگان کارگری، کارفرمایی و دولت وارد مرحله مقدماتی شده و هنوز عدد مشخصی از سوی دولت برای میزان افزایش مزد پیشنهاد نشده است. آن‌گونه که وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی اعلام کرده، مبنای مذاکرات امسال «سبد معیشت و نرخ تورم» خواهد بود تا قدرت خرید کارگران حفظ شود. احمد میدری، وزیر کار درباره آخرین روند تعیین دستمزد کارگران گفت: هفته گذشته جلسه دستمزد با حضور وزیر صنعت ، معدن و تجارت برگزار شد و در این هفته نیز جلسه دستمزد برگزار می‌شود.امیدواریم که هرچه زودتر بتوانیم تصمیم گیری کنیم. وی درباره پیشنهاد دولت افزود: نمایندگان دولت پیشنهاد خاصی ندادند و بحث سبد معیشت و نرخ تورم و کالاها در جلسه اول مطرح شد. وزیر کار درباره احتمال تعیین مزد متعادله ای نیز گفت: طبقه‌بندی مشاغل برای معادن در حال اجراست، ولی به خاطر اینکه منابعی که از کارگران به عنوان حق بیمه گرفته می‌شود باید حقوق مستمری بگیران سازمان تامین اجتماعی پرداخت شود، در توزیع منطقه این طرح با مشکل مواجه شدیم چون اگر بخواهیم مناطق را متفاوت کنیم، بازنشستگان را نمی توانیم بر حسب مناطق تغییر بدهیم لذا منطقه ای کردن دستمزد با پیچیدگی های خاصی روبه روست. میدری در پاسخ به این پرسش که آیا این هفته رقم دستمزد اعلام می شود؟ اظهار کرد: نشست دستمزد برگزار می شود و امیدواریم هر چه زودتر رقم دستمزد نهایی شود.آنچه که برای مردم امید ایجاد می کند، کنترل تورم است و تلاش ما این است که در زمان تورم، قدرت خرید کارگران حتما حفظ شود. سعد صالحی، نماینده کارگران در شورای عالی کار، با تشریح جزئیات نخستین نشست بررسی مزد ۱۴۰۵ اظهار کرد: این جلسه، اولین نشست رسمی برای بررسی دستمزد سال آینده بود و هر سه ضلع شورای عالی کار شامل نمایندگان کارگری، کارفرمایی و دولت در آن حضور داشتند. به گفته او، در این جلسه چارچوب کلی مذاکرات و ابعاد مختلف مزد ۱۴۰۵ مورد بحث قرار گرفت، اما هنوز وارد مرحله چانه‌زنی عددی نشده‌اند. صالحی درباره عدم اعلام رسمی رقم هزینه سبد معیشت کارگران گفت: پیش از این، هزینه ماهانه سبد معیشت نقش کلیدی در تعیین کف افزایش دستمزد ایفا می‌کند. با توجه به فشار تورمی، حذف ارز ترجیحی و فاصله معنادار میان دستمزد و هزینه‌های واقعی زندگی، انتظار می‌رود چانه‌زنی‌های امسال دشوارتر اما تعیین‌کننده‌تر از سال‌های گذشته باشد؛ مذاکراتی که نتیجه نهایی آن، احتمالا تا نیمه اسفند مشخص خواهد شد.

کار با اشاره به روند مذاکرات تصریح کرد: احتمال دارد تا ۱۵ اسفندماه تکلیف حداقل دستمزد سال آینده مشخص شود. مجموع اظهارات مقامات و نمایندگان کارگری نشان می‌دهد که مذاکرات مزد ۱۴۰۵ هنوز در مرحله پافشاری قرار دارد؛ مرحله‌ای که در آن، به‌روزرسانی سبد معیشت نقش کلیدی در تعیین کف افزایش دستمزد ایفا می‌کند. با توجه به فشار تورمی، حذف ارز ترجیحی و فاصله معنادار میان دستمزد و هزینه‌های واقعی زندگی، انتظار می‌رود چانه‌زنی‌های امسال دشوارتر اما تعیین‌کننده‌تر از سال‌های گذشته باشد؛ مذاکراتی که نتیجه نهایی آن، احتمالا تا نیمه اسفند مشخص خواهد شد.

شرایط جدید بازگشت یارانه قطع‌شده اعلام شد؛

تاکید وزارت کار بر تداوم پرداخت یارانه

معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در پاسخ به برخی نگرانی ها از اینکه بسیاری از افراد با روش جدید یارانه شان حذف خواهد شد، توضیح داد: در حال حاضر حدود ۷۲ میلیون نفر یارانه دریافت می‌کنند که مشمول شرایط جدید حذف نیستند، بنابراین این افراد نگران قطع یارانه خود نباشند.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، یعقوب اندیش، معاون رفاه و امور اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اشاره به نحوه رسیدگی به اعتراض‌های مربوط به قطع یارانه‌ها گفت: از این پس ملاک بررسی اعتراض‌ها، سه فاکتور مجموع درآمد خانوار، مجموع ارزش خودروهای خانوار و مجموع ارزش املاک و مستغلات خواهد بود. وی افزود: در بخش درآمد، اگر درآمد خانوار تک‌نفره بالاتر از ۳۰ میلیون تومان باشد، یارانه قطع می‌شود؛ دو نفره بالاتر از ۳۶ میلیون، سه نفره بالاتر از ۴۲ میلیون و به ازای هر نفر اضافه، سقف درآمدی شش میلیون تومان بیشتر می‌شود؛ همچنین اگر مجموع ارزش خودروهای خانوار از پنج میلیارد تومان و ارزش املاک و مستغلات از پنجاه میلیارد تومان فراتر رود، اعتراض فرد پذیرفته نخواهد شد.

فعلاً برنامه‌ای برای حذف یارانه افراد جدید وجود ندارد

اندیش خاطرنشان کرد: اگر معترض یکی از این سه شاخص را داشته باشد، اعتراضش قابل قبول نیست؛ اما در صورت نداشتن همه این موارد، یارانه او وصل خواهد شد. وی تأکید کرد: فعلاً برنامه‌ای برای حذف افراد جدید وجود ندارد و تنها به بررسی اعتراض‌های ثبت‌شده پرداخته می‌شود. معاون رفاه و امور اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در پایان تأکید کرد: با توجه به روند رسیدگی‌ها، تعداد یارانه‌بگیران دریافتی یارانه و مردم نگران نباشند؛ فعلاً هیچ حذف جدیدی در دستور کار نیست و حدود ۷۲ میلیون نفر همچنان یارانه دریافت خواهند کرد.

یارانه یک میلیون معترض دوباره وصل شد

وی ادامه داد: بررسی‌ها نشان داده است یک میلیون نفر از معترضان واجد شرایط دریافت یارانه هستند و یارانه آنان مجدداً برقرار خواهد شد؛ تاکنون یارانه حدود ۴۵۰ هزار نفر وصل شده و بررسی اعتراض ۵۵۰ هزار نفر دیگر در حال انجام است. معاون رفاه و امور اقتصادی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در پایان تأکید کرد: با توجه به روند رسیدگی‌ها، تعداد یارانه‌بگیران دریافتی یارانه و مردم نگران نباشند؛ فعلاً هیچ حذف جدیدی در دستور کار نیست و حدود ۷۲ میلیون نفر همچنان یارانه دریافت خواهند کرد.

افزایش حقوق برای سال آینده در بازه ۲۱ تا ۴۳ درصد است

نگاه روز

شفافیت؛ پیش‌شرط تصمیم‌گیری و توسعه سرمایه‌گذاری بانکی

مجتبی شهرابی فراهانی

شفافیت اطلاعات در سرمایه‌گذاری بانک‌ها، پیش‌شرط ارزیابی دقیق عملکرد و جلوگیری از انباشت زیان است. ایجاد سامانه سهام‌داری یکپارچه، امکان مدیریت فعال و تصمیم‌گیری استراتژیک سرمایه‌گذاری توسط بانک‌ها و نظارت ساختارمند نهادهای مسئول را فراهم می‌کند. طراحی صحیح این سامانه علاوه بر ارتقای کیفیت تخصیص ظرفیت‌ها و کنترل ناترازی‌ها، زمینه هدایت هدفمند سرمایه‌گذاری‌های بانکی در مسیر توسعه اقتصادی را فراهم می‌آورد.

سرمایه‌گذاری بانک‌ها در قالب تملک سهام شرکت‌ها، یکی از مهم‌ترین کانال‌های اتصال مستقیم شبکه بانکی به بخش حقیقی اقتصاد است. این نوع سرمایه‌گذاری می‌تواند نقش مؤثری در هدایت منابع مالی به فعالیت‌های تولیدی، توسعه‌ای و زیرساختی ایفا کند. با این حال، فقدان شفافیت اطلاعات و نبود چارچوب یکپارچه برای ثبت، تجمیع و پایش داده‌ها موجب شده است این ظرفیت بالقوه در عمل به‌درستی فعال نشود. در چنین شرایطی، سرمایه‌گذاری‌های بانکی نه‌تنها کارکرد توسعه‌ای خود را از دست می‌دهند، بلکه می‌تواند به عاملی برای تعمیق ناترازی در ترازنامه بانک‌ها تبدیل شود. از این منظر، شفافیت اطلاعات در حوزه سرمایه‌گذاری‌های بانکی صرفاً یک الزام عملیاتی یا گزارشگری نیست، بلکه یکی از ارکان اساسی حکمرانی مالی کشور محسوب می‌شود.

اختلال در ارزیابی سرمایه‌گذاری‌ها و تعمیق ناترازی در شبکه بانکی

فقدان شفافیت اطلاعات، فرآیند تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاری در سطح بانک‌ها را از حالت پویا خارج می‌کند. زمانی که اطلاعات مربوط به عملکرد، وضعیت مالی و تحولات بنگاه‌های سرمایه‌پذیر به‌صورت منسجم و قابل مقایسه در دسترس نباشد، سرمایه‌گذاری‌ها به تصمیماتی ایستا تبدیل می‌شود که صرفاً در مقطع ورود مورد توجه قرار گرفته و در ادامه، بازبینی و بازآرایی مؤثری روی آن‌ها انجام نمی‌شود. این وضعیت، بانک‌ها را از مدیریت فعال سرمایه‌گذاری‌ها محروم می‌سازد. در چنین فضایی، سرمایه‌گذاری بانکی به‌تدریج خاصیت «حافظه نهادی» خود را از دست می‌دهد؛ به این معنا که تصمیمات گذشته بدون مستندسازی تحلیلی و ارزیابی مستمر، به وضعیت‌های تثبیت‌شده تبدیل می‌شوند. نبود تصویر روشن از چرایی تداوم یک سرمایه‌گذاری، میزان تحقق اهداف اولیه و آثار آن بر ترازنامه، امکان پاسخ‌گویی درون‌سازمانی و اصلاح مسیر را محدود می‌کند و زمینه شکل‌گیری انجماد دارایی‌ها را فراهم می‌آورد. پیامد نهایی این فرآیند، انتقال تدریجی آثار منفی سرمایه‌گذاری‌های نامناسب به ترازنامه بانک‌هاست. زمانی که تصمیم‌گیری‌ها با تأخیر اصلاح می‌شوند، زیان‌ها به‌جای آن که در مراحل اولیه مهار شوند، در طول زمان انباشته شده و به ناترازی پایدار تبدیل می‌شوند. به این ترتیب، ناترازی نه حاصل یک شوک بیرونی، بلکه نتیجه ضعف مزمن در ارزیابی و پایش سرمایه‌گذاری‌ها خواهد بود.

هدایت موفق سرمایه‌گذاری بانکی؛ نیازمند شفافیت اطلاعات

در سطح کلان، فقدان شفافیت اطلاعات، نظارت نهادهای مسئول بر سرمایه‌گذاری‌های بانکی را به نظارتی مقطعی و مبتنی بر داده‌های ناقص محدود کرده است. اطلاعات ارائه‌شده در صورت‌های مالی، عمدتاً فاقد جزئیات لازم برای درک ساختار واقعی سرمایه‌گذاری‌ها، روابط مالکیتی و میزان تمرکز منابع در بنگاه‌های خاص هستند. این کاستی، امکان ترسیم تصویر شبکه‌ای از سرمایه‌گذاری‌های بانکی را از نهاد ناظر سلب می‌کند. در نتیجه، نظارت مالی به‌جای آن که بر تحلیل روندها و پیش‌بینی پیامدها استوار باشد، به واکنش پس از بروز عدم‌تعادل‌ها تقلیل می‌یابد. این نوع نظارت، هزینه اصلاح را افزایش داده و دامنه مداخله سیاست‌گذار را محدود می‌سازد. به‌عبارت دیگر، فقدان شفافیت اطلاعات باعث می‌شود نهاد ناظر همواره با تأخیر نسبت به تحولات سرمایه‌گذاری‌های بانکی واکنش نشان دهد. زمانی که اطلاعات جامع و به‌روز در دسترس نباشد، مشکلات و انحرافات معمولاً زمانی شناسایی می‌شوند که آثار آن‌ها در ترازنامه بانک‌ها ظاهر شده است. در نتیجه، امکان اصلاح به‌موقع از بین می‌رود و نظارت به تصمیم‌گیری‌های دیرهنگام محدود می‌شود. از منظر سیاست‌گذاری توسعه‌ای نیز نبود شفافیت اطلاعات چالش‌های جدی ایجاد می‌کند. وقتی جهت و تمرکز سرمایه‌گذاری‌های بانکی به‌روشنی قابل مشاهده نباشد، هم‌راستاسازی آن‌ها با اهدافی مانند رشد اقتصادی، توسعه صنعتی و افزایش بهره‌وری دشوار می‌شود. در چنین شرایطی، حکمرانی مالی توان لازم برای هدایت فعال سرمایه‌گذاری‌ها را از دست داده و نقش سیاست‌گذار به مدیریت پیامدهای نامطلوب محدود می‌گردد.

سامانه سهام‌داری؛ گام ابتدایی شفافیت و توسعه سرمایه‌گذاری بانک‌ها

برای تحقق شفافیت اطلاعات و ارتقای کیفیت تصمیم‌گیری در سرمایه‌گذاری بانک‌ها، «سامانه سهام‌داری شبکه بانکی» باید به‌گونه‌ای طراحی شود که فراتر از ثبت و گزارش صرف عمل کند. این سامانه باید امکان ثبت، تجمیع و پردازش داده‌های مربوط به سرمایه‌گذاری‌ها، ساختار مالکیت و عملکرد بنگاه‌ها را به‌صورت یکپارچه، به‌هنگام و تحلیلی فراهم کند تا بانک‌ها و نهادهای تصمیم‌گیر بتوانند پیش از انجام سرمایه‌گذاری، تصویر دقیق و روشنی از وضعیت موجود داشته و تصمیمات خود را بر اساس اطلاعات مستند اتخاذ کنند. در سطح نظارتی، سامانه باید امکان پایش هم‌زمان و شبکه‌ای سرمایه‌گذاری‌ها را فراهم کند تا نهادهای ناظر بتوانند اکوسیستم سرمایه‌گذاری شبکه بانکی را شناسایی کرده و بر روابط پیچیده، تمرکز منابع و پیوندهای درون‌گروهی نظارت مؤثر اعمال کنند. این قابلیت، نظارت را از حالت پسینی و بنگاه‌محور به نظارتی پیشینی، ساختارمند و شبکه‌ای ارتقا داده و امکان مداخله به‌موقع برای اصلاح انحرافات را فراهم می‌سازد.

در نهایت، کارکرد راهبردی سامانه در حکمرانی مالی تنها زمانی محقق می‌شود که سامانه صرفاً محل تجمیع داده نبوده و پیش از سرمایه‌گذاری در فرآیند تصمیم‌گیری مورد استفاده قرار گیرد. سامانه‌ای با این مشخصات، در سطح بانکی به بهبود تخصیص ظرفیت‌ها و کنترل ناترازی‌ها و در سطح حاکمیتی، به هدایت هدفمند سرمایه‌گذاری‌های بانکی در مسیر توسعه اقتصادی کمک می‌کند و نقش آن را از ابزار گزارشگری صرف به ابزاری برای تصمیم‌گیری استراتژیک تبدیل می‌کند.

Alborz.payam@gmail.com